

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Alispánválasztás.

Zombor, 1905. dec. 30.

A vármegyének az ősi magyar történelmi hagyományok aranyos zománcában ragyogó autonómiája, a magyar nemzet létének, száz küzdelemmel szemben való fennállásának ez a védő istenasszonya ma diadalünnepet ült Bácsmege szék-házának közgyűlési termében. Még azok is, akik talán a bürokratikus szempontokból ellenségei ma már a megyei autonómiának, lelkükben és szívükben megittasultak a hazafias, lelkes örömtől, a melyet bennük a régi magyar alispánválasztások lejátszódott pandántja keltett. Minő fenséges, minő elragadó látvány volt, hogy ime a nagy megyének, a valóságos kis országnak 600 bizottsági tagja majdnem teljes számban megjelent és szeretetének, meleg érzéseinek, tiszteletének és lelkesedésének minden különbségre való tekintet nélkül hatalmas, megragadó kifejezést adva, vezért, vezető tisztviselőt választott.

Teljes tisztelettel és hazafias lelkesedéssel eltelve a hagyományos régi vármegye iránt, üdvözöljük a mi megyénk közönségét, a mely méltónak bizonyult ismét az ősi autonomikus jogra. Vallás- és nemzetiségi különbség nélkül és félretéve az éles politikai ellentéteket is, egyhangú lelkesedéssel és impozáns egyértelműséggel választotta meg alispánját, egyedül csak azon elv által vezéreltetve, hogy érdemes, arra megtermett egyént ültessen a fontos polcra. Ez az önkormányzati higgadtságnak és érettségnek olyan pregnans kifejezése volt, a melyre a vármegye büszke lehet.

Teljes tisztelettel üdvözöljük a vármegyének ujonnan megválasztott és igazán köztiszteletben és közszeretben álló alispánját, Vojnits Istvánt. Eddigi buzgó, becsületes működésével elérte azt, a mi a közpályán csak kevés embernek

jut osztályrészüli: elérte a közbizalom és közszeretet hamisítatlan megnyilvánulásának legmagasabb fokát, tehát elérte a becsületes működésének és fáradhatlan tisztviselői tevékenységének legszebb jutalmát.

A férfi erények és a tisztviselői kiválóságok megtestesítőjét ma a megye közönsége meleg, szinte rajongó szeretettel a keblére ölelte. Fenséges látvány, gyönyörű, meghatározó aktus volt. Kívánjuk, hogy ez az aktus a vármegyére és az új alispánra Isten áldásának kiapadhatlan forrása legyen!

Az új alispán.

Forrongó időkben, minőket most élünk, a pártszenvedély szokott eluralkodni a lelkeken. A szív helyett azzal érezünk: szeretünk és gyűlölünk; az ész helyett azzal gondolkodunk: becsülünk és megvetünk. Ha ily időben kerül betöltésre választás útján valamilyen állás, akár politikai, akár nem politikai; akár kiemelkedő, akár jelentéktelen: az ellentáborok ádáz hevületükben egész késhegyig mennek jelöltekért. S az elkeseredett harcnak eredménye erkölcsi eszményeinknek sárba-tiprása, mert a véletlen győzelem rendszerint olyan egyént emel fel, kit nyugalmas viszonyok között a higgadt megfontolás az ismeretlenség örök éjt-szakájában feledett volna.

Ilyen aggodalmas, pártpolitikai szenvedelmektől izzó időben üresedett meg Bács-Bodrog vármegye alispáni széke. S ime a főispántól egybehívott előleges értekezlet s az állandó választmány egyértelműleg s egyhangulag meg tudott állapodni az új alispán személyében. Vajjon mi óvott meg bennünket a tagadhatatlanul lángoló pártszenvedélyek romboló mérkőzésétől? A jelölés egyértelműsége s a jelölés nyomán támadt közmelegnyugvás félreérthetetlenül tanúsítja, hogy oltalmazó szerencsénk a főispán rendkívül tapintatos eljárása mellett főképen az alispánjelöltnek minden párt-

szemponton magasan felülemelkedő kiváló egyénisége.

Hogy Vojnits István igazán rátermett az alispáni méltóságra, annak legkésebben szóló bizonyossága, hogy az alispáni szék megüresedése után mindjárt az első pillanattól fogva csakis ő reá gondolt mindenki széles e vármegyében és senki másra. Őt óhajtották e kiténtető polcon látni egyesek és hatóságok, tisztviselők és ügykereső felek, szóval az egész vármegye különbség nélkül.

Ez egyetemes bizalmat pedig kivívta az az ide s tova negyedszázados közigazgatási pálya, melyet Vojnits István a tiszteletbeli aljegyzőségtől kezdve mostani alispáni méltóságáig megfutott. Olyan ez a pálya, mint a vármegyéje rónasága: mindent láttat, semmit el nem leplez, egyenes és nyílt. Mert a lelke is nyílt és egyenes. De egyszerű is, mint ő maga. Ime ez egyenes vonalú, egyszerű pályafutásnak állomásai időrendben:

Vojnits István született 1861. július hó 2-án Bajsán, tősgyökeres nemes bácskai szülőktől, kiknek ősei a vármegye helyreállítására óta nagy szerepet játszottak a megyei életben. Édes atyja Vojnits Zsigmond bajsai földbirtokos, édesanyja Zákó Berta.

Elemi iskoláit az ősi kurián és Zomborban, a gimnázium első osztályát a zombori városi, a másodikat a bajai, a többi a zombori állami gimnáziumban, jogi tanulmányait pedig a budapesti egyetemen végezte.

Alig fejezte be felsőbb tanulmányait 1882. június havában, azonnal a vármegyei közigazgatás szolgálatába lépett. Még azon évi július 1-én kinevezték tiszteletbeli aljegyzőnek s 1883-ban március 1-én a közig. gyakornoki állások rendszeresítésekor közigazgatási gyakornoknak. Ettől fogva a vármegye közönségének egyre fokozódó bizalma mind magasabb és magasabb állásokba emelte: 1886. december 20-án aljegyzővé, 1891. október 6-án titeli főszolgabíróvá, 1895. december 20-án az általános tisztújító közgyűlésen főjegyzővé

s végül a mai rendes közgyűlésen a vármegye első tisztviselőjévé választotta meg.

Ez egyenes vonalban emelkedő pályafutásnak értékes foglalatja azonban mindig maga Vojnits István, a köztisztviselő, a családapa és az ember.

Mint köztisztviselőt minden állásában kitüntette mások fölött példászerű munkaszeretete és a szakbavágó ismereteknek folytonos tanulmányozása. Sokat olvasott és még többet dolgozott, a központi szolgálatban épügy, mint a külső szolgálatban. Közigazgatási szak tudása végtelen nagy. Elmondhatni róla, hogy nincs a közigazgatásnak olyan ága, melynek szövevényeiben tapasztalatokon és tanulmányokon élesedett látása egy szempillantásra el ne igazodnék. Ezért fogadta nagy örömmel alispánná választatását a tisztikar, mert tudta, hogy nálánál avatottabb s biztosabb vezetőt nem kaphat; s a vármegye közönségében is ezért olyan általános a megelégedés, mert mindenki tudja, hogy bármilyen ügye is igazságos és gyors elintézését nyer általa.

Hivatalában szigorú. Jellemző adatra a mód, ahogyan főszolgabíró korában elhanyagolt járását rendbeszedte. Egy év alatt öt jegyzőt mozdított el állásából. Alantásai azonban minden szigora mellett is szeretettel csüggnék rajta, mert szigora az igazság.

Az igazságon túl aztán nem rideg föllebvalója, hanem jó barátja tisztársainak. Nincs hivatal, ahol példásabb egyetértés és kartársi szeretet uralkodnék a hivatalfő és tisztviselői kara közt, mint az ő hivatalában. Ez is egyik biztos záloga annak, hogy az ő vezetése alatt a vármegye nagy gépezete kitűnően fog működni.

Hivatali buzgóságával vetekszik az a szeretet, melylyel népes családját átöleli. Míg mások körökben, kaszinókban üdülnek a fárasztó napi munka után, ő családja körébe siet üdülni. Titelen, mikor nyílt házat tartott, udvara tele volt apró gyermekekkel. Az anyák ozsonna mellett elbeszélgetve gyönyörködtek a játszódozó apróságokban, míg estenden az apák eljöttek érettek. A gyermekekért mindent, még életét is odaadná, úgy szereti őket.

Titeli főszolgabíró korában, mert állásával együtt járt, gróf Leiningennel, a vértanu tábornok fiával együtt, ki akkoriban a Tiszatorkolat szabályozásánál kormánybiztos volt, ő volt minden politikai és társadalmi mozgalomnak kezdeményezője, irányítója és vezetője. Ez irányban is bizalommal tekinthetünk alispáni működése elé.

S aki csak a társas érintkezésből ismeri, az is tisztelettel és becsüléssel adózik neki magyaros nyíltszívűségéért.

szeretreméltó barátságosságáért és mindenekfölött puritán tiszta jelleméért.

Ime rövid vonásokban a megfutott pálya foglalatja, melyért az összes hivatalos tényezők egyhangulag emelték az alispáni székre s melyért az egész vármegye oly egyetemes, jól eső megnyugvással fogadja ez egyhangú választást. Valóban ily teljes közmegelégedésre ritkán töltnek be nagy hatáskörű állást. Ez nyilvánvaló jele annak, hogy a választók ezuttal igazán a közakarataknak voltak kifejezői, a választott pedig a közvélemény szerint is odavaló kvalitásokat visz magával új méltóságába.

Hála a választóknak s üdv a választottnak a nagy közönség nevében!

Alispánválasztó közgyűlés.

Zombor, 1905. dec. 30.

A ma 9 órára jelzett közgyűlést csak fél 10 órakor lehetett megnyitni, mert a Tiszavidék küldöttségére kellett várakozni. Külön vonattal jöttek Óbecse, Péterréve és Bácsföldvár küldöttei mintegy 180-an. A vasutról zászlóval, zene szóval, vöröstollasan vonult be a tömeg. A vármegyeház nagyterme ekkor már telve volt, úgy hogy az ujonnan jöttek csakugyan zsufolásig megtöltötték. A karzatok is telve voltak érdeklődő közönséggel. A jobboldali karzatról hatalmas nemzetiszínű zászló lengett alá, az elnöki asztal fölött, e fölirással: Éljen bajsai Vojnits István, alispán.

Fél 10 órakor Latinovits Pál főispán diszmagyarban, nagy éljenzés közepette elfoglalta az elnöki széket, s a közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésével Lánckor Antal, tiszteletbeli főjegyzőt, a szólanit kívánók főjegyzésével Popovits Sebő, tiszteletbeli főjegyzőt, s az ügyészi teendőket végzésével Mikosevits Kanut, főügyészt bizta meg.

Indítványozta az elnöklő főispán, hogy a közgyűlés — a tárgysorozat megváltoztatásával — először a megüresedett alispáni állás betöltését vegye napirendre. (Általános helyeslés.) A kandidáló bizottságba kinevezte: Schmausz Endre, Fernbach Károly és Szabó Péter, törvényhatósági bizottsági tagokat, — az utóbbinak indítványára a közgyűlés pedig: Szemző István, Latinovits Géza és Dungserszky István bizottsági tagokat választotta.

Míg a kandidálás megtörtént, az alatt a közgyűlés névszerinti szavazással döntött az óbecsei kerületi hitelbanknak a megyei pénzeknek nála nagyobb mérvben leendő elhelyezése iránt beadott kérvény fölött, melyet szótöbbséggel elfogadott (9. pont); — valamint a közigazgatási bizottságból kilépő 5 tagállásnak választás útján való betöltése fölött (10. pont); meg-

választottak: Latinovits János, dr. Molnár Károly, Piukovits József, Szemző Gyula és Szemző István bizottsági tagok.

Ezután szünni nem akaró éljenzés között jelentette a főispán, hogy a kandidáló-bizottság egyhangulag Vojnits István főjegyzőt jelölte az alispáni állásra. Ennélfogva őt Bács-Bodrog vármegye megválasztott alispánjának jelentette ki. (Nagy éljenzés.) Egyben egy hattagu küldöttséget jelölt ki, hogy a megválasztott alispánt a közgyűlési terembe behívja.

A belépő alispánt a közgyűlés tagjai felállva éljenzéssel, tapsal, kalaplengetéssel fogadták. A tisztelet és szeretet e megható megnyilvánulásának lecsillapulása után Vojnits István alispán letette a hivatalos esküt. Az eskü szövegét Lánckor Antal tb. főjegyző olvasta. Az eskü letétele után ismét hatalmas éljenzésben tört ki a közgyűlés.

Most Latinovits Pál főispán üdvözölte az alispánt a következő, éljenzésekkel és helyesléssel többször megszakított, szép beszéddel:

Latinovits Pál főispán üdvözlő beszéde.

Nagyságos Alispán ur!

Örömmel üdvözlöm nagyságodat azon alkalomból, hogy Bácsvármegye törvényhatósági bizottságának ily impozáns számban megjelent tagjai egyhangú lelkesedéssel választották meg Bács-Bodrog vármegye alispánjává.

Örömmel üdvözlöm pedig azért, mert nagyságodnak a multbani tevékenysége, kristálytisza jelleme, fáradhatatlan buzgalma és szorgalma méltóvá tették arra, hogy ezt a diszes, habár nehéz állást a vármegye törvényhatósági bizottságának egyhangú bizalma alapján elfoglalja. Ámbár a közigazgatási életben kevés a rózsza és sok a tövis s ámbár sokszor olyan nehézségekbe ütközik az ember, melyeknek legyőzése szinte lehetetlen, én megvagyok győződve, hogy nagyságod mindig meg fogja találni az utat, hogy ezt a hivatalt közmegelégedésre vezesse. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

A főispán üdvözlő beszéde után Vojnits István alispán mondotta el általános tetszéssel, helyesléssel, éljenzéssel fogadott programbeszédét.

Az alispán programbeszéde.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A tekintetes törvényhatósági bizottság nagybecsü bizalmából a törvényhatóság első tiszti állására megválasztva az imént letett hittel azon érzelmeket peccélttem meg, amelyeket eddig is tápláltam s amelyek a letett eskü után legszentebb kötelességemmé lettek. Megválasztva az alispáni állásra, méltán elfogodom azon gondolkodva: vajjon szerény tehetőségem mellett képes leszek-e az ezen állással járó teendőket teljesíteni. S ha mégis a megválasztást a legőszintébb köszönettel fogadom el, ezt azon biztos reményben teszem, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság előttem legbecsesebb támogatásával minden működésem közben jelentkező nehézséget sikerülni fog leküzdeni.

Uj állásomban főtörekvésem az lesz, hogy a közigazgatási ügyek ellátása, ha nem is ideálisan gyors, de legalább is oly mérvű legyen, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítse, az ügyek elintézése vallás, nemzetiség és pártkülönbség nélkül történjék, s a lehető igazság mindenkor tiszta kézzel szolgáltsák ki.

Igen nagy súlyt fektetek a nemzetiségek és vallásfelekezetek egyetértésének, nyugalmanak és békés fejlődésének előmozdítására, s ha ez netán megzavartatnék, mindent el fogok követni annak helyreállítására.

A magyar állameszme legerősebb támaszát: a tanügyet kiváló gondozásom alá veszem, s mindent el fogok követni, hogy iskolák létesítése s a tanulók szorgalmas iskolalátogatása által fejlesztessék.

Az árva és szeretetház alapítása a vármegye elhatározása folytán az állam kezébe téve, humanitási szempontból főképp oda fogok hatni, hogy ha csak lehetséges, a központban egy elmebajos osztályllyal összekötött modern kórház állítsák fel.

A beruházási törvény végrehajtása befejeztével iparkodni fogok a még jogos igényeket kielégíteni, hogy a vármegye közlekedési utjai mi kívánni valót se hagyjanak.

Kiváló gondot fordítok a községek háztartására, hogy indokolatlan kiadásokkal a közlakosság túl ne terheltessék.

Kötelességemnek fogom tartani a vármegye közönségének kívánságáról, óhajáról s teljes szükségleteiről a helyszínen személyes megjelenésem által tudomást szerezni, s azok kielégítése iránt az intézkedéseket megtenni.

Továbbá kötelességem leendő, hogy a kormánynak a törvény korlátain belül támasztott jogos igényei s a vármegye közönségének törvényes és méltányos kívánalmait teljes kielégítést nyerjenek. S amíg féltő gonddal fogok örködni a törvényhatóság önkormányzati joga felett, ép oly tiszteletben fogom tartani a községek autonómikus jogait is, s azok ellen bárhonnai jövő törekvéseket visszautasítani elengedhetlen kötelességemnek fogom ismerni.

A vármegye tisztikarát, úgy a központit, mint a járást, egy békés, egyetértő jóakarattal működő családnak tekintem s szívesen vállalom el a családfő nehéz szerepét azon meggyőződésben, hogy kedves tisztársaim a legnagyobb bizalommal lesznek hozzám s kitartó munkássággal, páratlan szorgalommal s feltétlenül tiszta kézzel fogják ezen szép vármegye s a benne lakó polgárok ügyeit a lehető leggyorsabban elintézni.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Egész eddigi életem a becsületes munkának s a közügyek odaadó támogatásának volt szentelve, önzetlen törekvéseimért polgártársaim osztatlan rokonszenve és bizalma jutott osztályrészemül. Jövő életem is a becsületes munkának marad szentelve, mint első tisztviselője e nagy vármegyének, annak első munkása is akarok lenni, munkakedvem növelésére s munkám sikerének biztosítására csak egyet kívánok és kérek önöktől jutalmul a jövőben is, hogy rokonszenvedésüket és bizalmukat, melyet ma oly pazarul nyújtanak, tartsák meg részemre a jövőben is, s azon reményben, hogy e kívánságom teljesedni fog, anyavármegyéim felvirágzását kívánva, alispáni széketem ezennel elfoglalom. (Hosszas, szűnni nem akaró éljenzés.)

Az alispán beszédére fölhangzott általános éljenzés és taps lecsillapulása

után szólásra emelkedett Schmausz Endre bizottsági tag s az egész törvényhatóság nevében a következő beszéddel üdvözölte az alispánt:

Schmausz Endre beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Nagyságos alispán ur és mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság!

A vármegye autonóm jogainak egyik legszebbjét gyakorolta az imént, amikor a vármegye első tisztviselőjét, az alispánt megválasztotta.

Kétszeres értéket nyújt ezen választás lefolyása. 1871. december 28-ika óta, amikor Pál Antal és Lovász Mihály között folyt le az utolsó választási tusa ezen vármegyében, úgy Lovász Mihály második, valamint Sándor Béla egyszeri s az én esekély személyemnek háromszori és utódomnak két izbeni megválasztása mindig egyhangulag lett befejezve.

Több mint három évtizednek gyakorlata tehát az, hogy ezen vármegye közönsége éppen úgy, mintha baj van valahol, mindig teljes egyetértésre tudott jutni azon dolgokra nézve, amiket szíve-lelke megkívánt, amiket jónak, helyesnek talált. A mai napon is ezen tradícióhoz hívek maradtunk. Nagy megnyugtatónkra és örömeinkre is szolgál, hogy nemcsak megválasztottuk, hanem egyhangulag ültethettük be Bács-Bodrog vármegye alispáni székébe a mi volt főjegyzőnk, mely az én meggyőződésem szerint a legnemesebb és legszebb tettek és hatáskörre nyújt módot és alkalmat annak, akit a vármegye törvényhatósági bizottsága e székbe beleültetett és bizalmával támogat.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Ha azon kérdést vetem fel, hogy milyen talizmánnal bír az én mélyen tisztelt barátom arra nézve, hogy a vármegye közönségének és a tisztikarnak ily nagy bizalmára és szeretetére szert tett, mint az a mai választásban megnyilvánult, örömmel jelenthetem ki, hogy sem csoda, sem babona, még kevésbé protekció nem játszott közbe, hanem kizárólag az, hogy ez az én mélyen tisztelt barátom a vármegye szolgálatába való belépésétől: 1882. július 1-től fokozatos haladásban érdem szerint elért minden állásában mindenkor híven és odaadón teljesítette nehéz kötelességeit.

Minden alkalommal azt tapasztaltuk, hogy az ő szilárd elhatározása, az ő igazságszeretete, az ő szorgalma kiválóvá tette őtet közöttünk.

Csupa szép tulajdonságok, tekintetes törvényhatósági bizottság, méltók arra, hogy diszere váljanak bármely férfianak. Ha ezekhez az imént elhangzott, köztetszettel fogadott programbeszéde szerint ő a hazafias érzelmeknek felvirágoztatását, ezen vármegyei törvényhatósági bizottság jogainak megóvását, a vármegye közönsége érdekeinek hű szolgálatát fogja munkálni, azon kívül előzékenységet és szeretetet fog tanúsítani mindenkivel szemben, s a vármegyházán kívül eső politikai kérdésekben tartózkodó állást fog elfoglalni, akkor hiszem tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy ezen bizalommal és ragaszkodással, mely máma irányában nyilvánult, igen sokáig fog rendelkezni és ez őt a legnehezebb munkára igen erőssé fogja tenni.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Valamennyien tudtuk azt, hogy más jelöltreől, mint Vojnits István főjegyző urról nem volt szó. Teljes megnyugvással lehetünk tehát, hogy meglepetés nem fog érni bennünket, ha

többen otthon is maradunk. És ime szokatlan nagy számban jelentünk meg. Miért? Mert a szívünk huzott ide.

Megjelentünk, hogy jelen lehessünk valamennyien, mikor a mi érdemes jelöltünk alispánvá választatik. Tényleges megjelenésünkkel is beakartuk bizonyítani azt a ragaszkodást, azt a szeretetet, melyet iránta éreztünk; beakartuk bizonyítani a mi elismerésünket, a mi nagyrabecsülésünket s hogy nincs olyan számottevő faktor ezen vármegye területén, amelyik vallás, nyelv vagy pedig politikai hitvallásra való tekintet nélkül, ne tanulta volna őt szeretni és becsülni. Igenis azért jöttünk, mert szeretjük, becsüljük. A mi mélyen tisztelt barátunk a mai napon méltó ünnepeket ül — és ennek az ő révpartja elérésével teljes jogosultsága is van — de tekintetes törvényhatósági bizottság mi is örömmel ünnepelünk azért, mert azt hisszük, hogy ő nagyságában megtalálta azt a férfit, aki ezen vármegye közigazgatását és annak jólétét növelni tudja. Mi azt hisszük, hogy a mi nagyrabecsülésünk és szeretetünk erőssé fogja tenni.

De másrésről örülünk ezért is, mert módot nyújtott nekünk, hogy ne csak figyelemmel kísérjük őtet, hanem fokról-fokra igyekezzünk őtet emelni. És ami az egész tisztikar megnyugtatóra szolgál, hogy az érdem elismerésben részesül, a becsületes munkát akartuk megjutalmazni. És ez méltó örömeinkre és megnyugvásunkra sikerült.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Azt hiszem, nemesak a magam nézeteinek adtam kifejezést, hanem szabad talán azt hi nem, hogy az igen tisztelt vármegye törvényhatósági bizottsága, mint egy ember úgy érez, amint azt imént én igyekeztem gyarló szavakban kifejezni. Azt kívánom tiszta szívemből, hogy a Mindenható jó Isten adjon áldást alispánunk működésére; azt kívánom, hogy ezen közbizalom és szeretet, amely a mai napon oly lélekemelően megnyilatkozott, maradjon meg mindaddig, ameddig hivatalos pályán lesz, hogy el ne fogyjon soha. hogy nehéz munkájában ezen üdítő, termékenyítő forrásból merítsen erőt és bátorságot arra, hogy ne csak a közigazgatás helyes vezetését, hanem a vármegye közönségének jogos igényeinek teljesítését, ezen vármegye tekintélyét, lakosainak jólétét is azon programmal, melyet az imént elénk tárt és amelyhez hozzájárulunk, szerencsésen érvényre juttathassa. Ugy legyen. Éljen az alispán ur! (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés. Taps. A karzatról az új alispán nevével ellátott zászlót lengetik alá.)

Evetovics János bizottsági tag történelmi remiszcenciákkal telt beszéddel járult hozzá az általános ünnepléshez.

Evetovics János beszéde.

Méltóságos elnöklő főispán ur!

Nagyságos alispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A legilletékesebb ajkáról elhangzott üdvözlő beszéd a törvényhatósági bizottság összeségének, úgy mint az egyes tagoknak tolmácsolója volt. És ha én ezzel szemben szót emelni bátorkodom, teszem ezt azért, hogy köszöntsük a mi szeretett alispánunkat a közharcosok nevében, köszöntsük édes anyavármegyéink szívéből, ős Bács városából. Öméltósága történelmi nevezetességének mondhatta és mondotta e mai pillanatot. Azzá magasztotta azt a mai rideg politikai

viszonyokban ritka egyetértéssel megnyilatkozott lelkesedés.

Ha voltak, amint hogy vannak is a politikai életben differenciák, nézeteltérések, elvi véleménykülönbségeken alapuló válaszfalak, azok e pillanatban megszüntek, ezek összemolultak a legkényesebb pontban — személyi kérdésben. Ezt uraim pártvezéreink bölcsességének, a magyar haza és benne anyamegyénk sorsáért aggódó hazafiak lelki ismeretességének köszönhetjük! De uraim! honorem cui honorem! Adassék tisztelet annak, akit az megillet! Hála a mi általánosan szeretett új alispánunk, nagyságos Vojnits István becsületes munkásságának, a megye szolgálatában eltöltött önzetlen sáfárkodásának, a vármegyei köz-, valamint a jogos, a közjóval összeegyeztethető privát élet ügyeiben tanúsított előzékeny szolgálatkészségének, egyszóval hála értékes politikai, tiszteletreméltó családi és szép magán erényeinek, az indító okoknak, hogy mi ime közlekedéssel nyújtjuk néki a polgári jutalom palmáját, a közbizalmat és meghajtottuk az elismerés lobogóját.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! A hazai közjog szerint az alispán a megye első tisztviselője, a megyei közigazgatás feje és független intézője, mint amilyen független a választó közönsége. Hiszen éppen a napokban gyönyörűen megénekelte ezt egy jelesünk, Bárd Miklós:

Hej! mert szívem István
Nagy ur az Alispán,
Ha előtte áll is sorban a főispán . . .
Van egy ideálja
Tette ezt szolgálja,
Hogy ameddig ő a vármegye sáfárja
Az ország részét,
Szülőföldje népét
Széles e hazában irigykedve nézzék.

Gyönyörű egy program! S a mi szeretett Alispánunk ezt régen, ha nem is versben, hanem realis prózában, tettekben régen vallja.

Méltóságos főispán ur! Tekintetes törvényhatósági bizottság! Ha az alispáni állást, a mi speciális, bács megyei viszonyaink szemüvegén nézzük, úgy annak dísz, méltósága, de súlya is emelkedik. Nem vagyunk egy fajta, egy vallású vármegye: de egygyé tesz édes hazánk és anyamegyénk önzetlen szeretete, ebben vezérül követjük az újonnan megválasztott alispánunkat. A mi alispáni állásunk súlya, dísz, emelkedik, hogy oly elődök nyomdokaiba lépett, akikre a Dózsa-féle lázadás óta legalább háromszor kellett fölvirágoztatni, föltámasztani az elpusztított anyamegyét. Tegnapelőtt álltam egy restaurator — alispán sirjánál a bácsi franciskánus — Árpádkorbéli templom merész góthikus ívei alatt és elgondolkoztam, hogy innen Bács megyénk bölcsességéből indult ki a renesszánsz nehéz, de sikeres munkája a vármegye három közigazgatási és törvénykezési járásában. És ime ma büszkén emlegetjük Bácsországot. Nőtt a teher is. Hic labor, hic opus est!

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Terebélyes fáva nőtt azóta a feltett esemete! Öntözte honfi vér, ápolta a hazafias munka veritéke. Ezt örízni Nagyságos Alispán legszébb kötelessége — örömmel teszi, erre lelkesíti szép multja, családi tradíciója és a mai szép nap. Dacolhat az idők viharával, ha meg-megtépik a koronáját, gyökere, dereka szilárdan áll! Frangitur, non flectitur!

Hogy ne pusztítsa az egyenetlenség ölé szuja, a pártszenvédély ölé gyüleléte, vak, oktalan dübe: hanem az egymásiránti tisztelet,

összetartó egyetértés — erre Nagyságodat is tartjuk predesztinálnak.

Nagy omennek tekintem, hogy e választás a karácsony szent hetében ejtetik meg, amikor áhitattal gondolunk a béke, a kiengesztelés, a megnyugvás, haladás gyümölcseire, melyeket az ellenállhatlan világosság glóriája fakaszt, természet. Hazafias szíve, vallásos lelke — minden érzése, minden gondolata, minden elhatározásával ezt fogja keresni édes anyamegyénk érdekében. Éljen az alispán!

Mikosevits Kanut főügyész a vármegyei tisztikar nevében üdvözölte a tisztikar fejét.

Dr. Mikosevits Kanut beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Alig néhány hete annak, hogy a törvényhatósági bizottság kegyes türelmét vettem igénybe és ma ismét elnézésüket kérem, hogy igénybe veszem.

Akkor egész valómat a fájdalom érzése töltötte be. Ma egy ellentétes érzélem: az igaz öröm érzete tölti be. Engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy ha nem is vonom kétségbe az előbb megnyilatkozott bölcs akarat elhatározásából magyarázható érzelmeket, de mégis annak a meggyőződésnek vagyok bátor kifejezést adni, hogy az imént megejtett választás a mi szívünkhöz áll legközelebb, bennünket érint leginkább.

Méltóztatik azt osztani, hogy a vármegye vezetésének a főfeladata a vármegye közönségét kiszolgálni, minden jogos érdekeit megvalósítani. A vármegye vezetésére hivatott férfi ezt a kötelességét csak úgy teljesítheti, ha a tisztikarral egy test egy lélek, mert ez biztosítja azt, hogy a vármegye intencióit minden irányban meg fogja valószínűsíteni.

Engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy új alispánunkat tisztársaim nevében üdvözöljem.

Kedves barátom! Csaknem mindannyian egynegyed század óta ismerünk. Jóban-rosszban sorsosunk voltál. Örömlünkben örültél, bánatunkban osztoztál.

És ha ezen érzelmeid közepette néha benned is kötelességérzeted másfelé terelte gondolkodásodat, bennünk az fájó érzést nem keltett. Mi nem vagyunk hivatottak arra, hogy egymásnak bókot mondjunk, hogy mi a te kvalitásaidat mérlegeljük, hisz a törvényhatósági bizottság eléggé bölcsen és nagyszabásulag mérlegelte akkor, amikor a vármegye élére állított.

De megengeded, hogy mérlegeljük a te belső érzelmeidet és ezeknek alapján kívánjuk tőled azt, hogy mindenkoron táplált igazságszeretetedbe fogadj bennünket. Töltsd el lelkedet a szeretet őszinte érzelme. Mi mást nem adhatunk, légy meggyőződve, hogy odaadól fogunk támogatni, hogy a hozzád fűzött reményeket megvalósítod. Isten éltesen. (Általános, szűnni nem akaró zajos éljenzés.)

Kiss Gyula óverbázi jegyző a vármegye jegyzői kara, valamint a képviselt községek és a községi lakosság nevében fejezte ki hódolatát.

Kiss Gyula beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Nagyságos kormányzó alispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Az imént a törvényhatósági bizottság

előkelői, a vármegye tisztikara az elismerés zászlóját hajtották meg a törvényhatóság által egyhangulag megválasztott közbizalomban és szeretetben álló alispán előtt. Engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy mi e vármegyének jegyzői, mint a törvényhatóságnak egyszerű külső munkásai, de szintén számottevő képviselői, itt a törvényhatóság színe előtt nemcsak a mi nevünkben, hanem az általunk képviselt községek nevében is e mai történeti nevezetességű momentum alkalomból a tiszteletnek, a ragaszkodásnak, az elismerésnek önök által oly szép szavakkal nyújtott örökzöld koszorujába egy-egy levelet mi is betűzhessünk: a bizalomnak, a reménynek levelét.

Mert tagadhatatlan, s érezzük, hogy e mai nap a vármegyei községeknek a modern koruk megfelelő fejlődésére, jogos és méltányos érdekeinek kielégítésére nézve forduló pontot képez. A vármegyei közigazgatás gondozását, ápolását a közbizalom ismét a leghivatottabb kezekre bízta, egy olyan férfinak a kezeibe, kinek bölcsességétől, körültekintésétől, következetes szigorúságától, egyuttal szívének melegtől nagygyá való tételének előmozdítását várjuk. Mert tagadhatatlan, tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy a jó vármegye közigazgatásának alapját künn a vármegye periferiáin, a községekben kell keresni. Ott is kell keresni, ahol azok a gyökerek rejlenek, amelyek a magyar közigazgatásnak fáját éltetik és táplálják. Csakis így támadnak azok az életerős fák, ha ágaiknak, leveleiknek fejlődését a fának gyökereiben rejlő erő táplálja. De ha ezen gyökereknek ápolása és gondozása elmarad, a hatalmas törzs, mely százados viharokkal dacolni képes, elkorhad és kidől.

Ezen hasonlattal eltevé és a nagyszerű beszédnek hatása alatt állva, melyet tőle hallottunk, teljes bizalommal szívből üdvözöljük mi is e helyen önagságát a jegyzői kar és az összes községek nevében, bizalommal és teljes reménnyel jövőnk sorsa iránt és a községek fejlődésének sorsát nyugodtan bizzuk reá. Hisz áldásos, hasznos, mindig a legjobb indulattal való működését évtizedek óta van szerencsénk ismerni.

Csak arra kérem, hogy azt a nagyrabecsült jóindulatát, melylyel mindig kísérsni kegyes volt, lelkes külső munkásai iránt is, ha megérdemeljük, megtartani kegyeskedjék, mert mi előtünk sem lebeg más cél, mint ezen vármegye és a községeknek hatalma, jóléte és boldogsága.

Ezeknek előrebocsátása után legmélyebb tisztelettel, bizalommal és reménnyel üdvözöljük és kérjük, hogy a jóságos Mindenható igen sokáig öltesse! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Szabó Péter indítványa.

Végül Szabó Péter pirosi ev. ref. esperes a beszédek jegyzőkönyvi megörökítésére tett indítványát okolta meg a következő rövid beszéddel:

Méltóságos főispán ur!

Nagyságos alispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Nem volt egyetlen egy beszéd se, mely a mai napra vonatkozólag nevezetes nyilatkozatot ne tartalmazott volna. Van nemzetünk egyik legnagyobb költőjének egy költeménye, mely azt veti fel: ki a legnagyobb? Én ez alkalommal azon töprengök, melyik volt az elmondott beszédek között a legszebb? Amint a költő nem tud megállapodni abban,

ki volt nagyobb, én se tudom eldönteni, melyik volt szebb. Biztató hangokat hallottunk mindenfelől. Egyszóval ez nevezetes ülése a vármegyének. Én minden beszédet a szónoklat magaslatán állónak tartok és épen azért nagyon fájna, ha csak elhangzott volna, ha mint a díszes koszorú szerte hullanának és nem tudna róluk senki. Ennélfogva vagyok bátor indítványozni, hogy minden elmondott beszéd a vármegye jegyzőkönyvébe foglalassék, hogy élvezhessék azok is, a kik nem hallották. (Éljen, éljen.)

Erre a főispán határozatilag kimondotta, hogy az összes beszédek a jegyzőkönyvbe belekerülnek és kinyomattatnak.

Ezek után a főispán — tekintettel az ünnepélyes alkalomra — a közgyűlést egy negyed órára fölfüggesztette.

A főispán a közgyűlést újra megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére 1906. évi január hó 3-án délutáni 4 óráját tűzte ki és a jelenvolt bizottsági tagoknak boldog új évet kívánva, a közgyűlést zajos éljenzés között beeresztette.

A közgyűlés további menetéről a jövő számban részletes tudósítást közlünk.

H i r e k .

Olvasóinkhoz. Az új esztendő beköszöntésével lapunk immár a XXIX. évfolyam küszöbét lépi át.

Ebből az alkalomból talán szerénytelenség nélkül szabad olvasóinkhoz fordulni és továbbra is kérni szíves támogatásukat.

Akik a lefolyt huszonnyolc esztendő alatt megtiszteltek szíves érdeklődésükkel, azok képet alkothattak maguknak arról, hogy mi hogyan fogjuk fel hirlapirói kötelességünket. Továbbra is abban a komoly irányban óhajtjuk a közügyeket szolgálani.

Az az ország érdekeinek szolgálata képezte mindig első feladatunkat. És ennek a feladatnak mindig a legjobb meggyőződésünk szerint igyekeztünk megfelelni, anélkül, hogy a politikát felhasználjuk volna olcsó hirlapi sikerek hajhászására. Igaz meggyőződésünk szerint a jövőben is a legnagyobb higgadt-sággal igyekszünk megfelelni politikai kötelességeinknek.

Ugy a politikai részben, mint a lap egyéb részeiben a jelszavaink voltak: az igazság, a tárgyilagosság, a komolyság és a mérsékelt, nem sértő modor. Ezek a jelszavak vezették mindig tollunkat, akkor is, ha általános-ságban irtunk, de akkor is, ha személyeket kellett a közügy érdekéből aposztrofálnunk.

Amikor 28 év után új előfizetést nyitunk, nem kívánunk hosszas, hangzatos frázisokkal lapunk barátaihoz és olvasóihoz fordulni. Csak keresetlen, egyszerű szavakban kérjük, hogy ben-

nünket a jövőben is támogatni szíveskedjenek.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 korona.
Negyedévre . . . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . . . 2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

Lapunk összes olvasóinak és munkatársainak boldog újévet kívánunk.

Újév reggelén. Egy év nyílt meg előttünk. Lelkünk szeme a jövőbe néz, keresve ott, a min megnyughat. Oh, mennyi keresni valónk van! Egyik keresi lelki üdvét, szíve nyugalmát; vajjon megadja-e az ég? A másik keres szeretetet, bizalmat; vajjon megtalálja-e? Egyik keres vagyoni jólétet, boldogságot; vajjon megszerzi-e? A másik vesztett reményét véli ott felesillanni; vajjon nem csalja fényt lát szeme?

Ki mondja meg, hogy ki találja meg közülünk keresett kincsét?!

Nem látunk a jövőbe! Miénk csak a hit és erős bizalom, hogy az események hullámai felett egy kéz tartja jövőnket. Ott van Isten, az idők rohamos árján és intézi az alatta elzajgó világot.

Őt látjuk csak, kié a jövő, ki maga a mult és kinek ninesenek napjai. Őt kell látni; ki mást akar először keresni, eltéved az. Őt kell várunk, ki mindenikünkre kiszabja a teendőt. Ki mást vár, reménye bizonyos csalódás.

Isten lehet csak a mi üdvünk, boldogságunk, reményünk.

A zsoltáros király, Dávid, így szól Izráelnek: „Menjünk elébe hálaadással.” Nem is mehetünk más elébe. Nem ismerünk senkit a jövőben, csak az Urat. Nem látunk ott senki mást, mint Istent, ki örök élet, intézi változatlan kézzel a világok alkotmányát, új és új életet lehel abba, ki által a világosság el nem fogy, ki előtt ezer esztendő annyi, mint a tegnapi elmúlása, ki volt, van és lesz!

Éberlet és álom, nap és éjszaka, bölcső és koporsó, élet és halál: azok az ellentétek, melyek az embert pályáján kísérik. Mindeniknek megvan a maga rendeltetése . . . nyugalom és munkásság, élet és enyészet.

Mindenekelőtt Isten gyakorolja hatalmát; nem mehetünk máshoz, mint hozzá, ki örök szeretet. Lelkével átöleli a világot, elménket gondolatokkal, szívünket magasztos érzelmekkel tölti be és szeretettel kapcsolja össze az emberiség lelkét, hogy béke és boldogság legyen a föld színén.

Nem imádkozhatunk senkihez, mint Istenhez, ki örök kegyelem és irgalom. Elnémitja az ajknak panaszát, begyógyítja a szív sebeit, a szenvedőt megkönnyíti, a bűnöst fölemeli.

Isten áll a mult fölött és ő tudja a jövőt.

Boldog, ki erős hittel néz a jövőbe!

Kinevezés. Latinovits Pál főispán dr. Birvalszy György tb. szolgabíró és Joszimovits Milenkó tb. szolgabíró tiszteletbeli főszolgabírákká nevezte ki.

Kinevezés. Longauer Ferenc szegedi kir. táblai titkár öfelsége a király táblabíróvá nevezte ki. A megérdemelt előléptetéshez gratulálunk.

Főispáni ebéd. Latinovits Pál főispán f. hó 30-án ebédet adott, melyre hivatalosak voltak: Dungyverszky István, Eördögh Elemér, Ertl János, Fernbach Károly, Galambos Pál, Lolloch Alajos, Piukovits Elemér, Rác György, Schmausz Endre, Szabó Péter, gróf Széchenyi Emil. — Az étlap a következő volt:

Velő pouding leves.

Ragou pástétom.

Angol rostbeuf körözve.

Malac és pulykasült francia salátával és befőttel.

Csokoládé és vanília parfaat.

Gyümölcs és sajt.

Fehér és vörös bor, francia pezsgő.

Kávé.

Helyettesítés. Latinovits Pál főispán a Zombor szab. kir. városnál ideiglenesen üresedésben levő végrehajtói teendők végzésével a további intézkedésig Raics Márton irnokot bizta meg.

Bál. A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők zombori csoportja 1906. évi január hó 6-án Szemes József vendéglő összes helyiségeiben könyvtár alapjuk javára nemzetközi világpostával és szedőversennyel egybekötött táncmulatságot rendeznek. Belépőjegy: Személyenként 1 korona. Családjegy (3 személyre) 2 korona 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Különösen kiemeljük derék munkásainknak azon igazán életrevaló praktikus gondolatát, hogy a nagyközönség szemei elé állítják ügyességüket. Ajánljuk, hogy ha közönségünk egy élvezetes estében óhajt részeseülni, ne mulassza el megtekinteni a szedőversenyt, mely amellet, hogy élvezetet nyújt a nézőnek, tanulságos is. A szedőversenyen résztvevő küzdők között 20, 10 és 5 koronás díjak osztatnak ki, amely küzdelem azonban nem a csekély díjért, hanem inkább a becsületért folyik. Nemes versengés lesz, érdemes megtekinteni. Az estély műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja a zenekar. 2. Felolvasás a betűszedés módozatairól. 3. Szedőverseny. (20, 10 és 5 koronás díjakkal.) 4. A légy. Vig magánjelenet. Előadja Sziráky Lajos. 5. Záradék. Előadja a zenekar. — A rendezőség azon kérelmet intézi a közönséghez, hogy az estélyen pontban 8 órakor jelenjenek meg, nehogy e nemes versenyüket késői megjelenésükkel zavarják, vagy pedig az estély legérdekesebb részét elmulasszák.

Szilveszter estély. A zombori polgári kaszinó dalárda folyó hó 31-én tartja meg hangversenyyel és tombolával egybekötött dalestélyét. Különös érdekessége lesz az idén a tombolának, mert a dalárda az eddigi szokástól eltérőleg kevesebb, de értékesebb tárgyakkal fog kedveskedni a közönségnek. A polgári kaszinó nagy áldozatok árán összes helyiségeibe bevezette a villamvilágítást. A nagytermet 2 hatalmas ivlámpa 400—400 gyertyafénnyel, 4 liliputi és több apró láng világítja meg. A dalárdának sikerült közreműködésre megnyernie Csavojác János zenetanárt és hegedűművészt. A dalestélyen legjelesebb zenészeink, dr. Németh Arthur és Blumenthal Károly urak is közreműködnek. A dalestély iránt közönségünk körében az idén is nagy az érdeklődés.

Bartha Miklós siremlékére.

Zenta város közgyűlése 200 koronát szavazott meg Bartha Miklós siremlékére s kimondta, hogy abban az esetben, ha az elhunyt publicistának szobrót emelnek, akkor újabb összeget fog megszavazni.

Eljegyzések. Varga Nándor géplakatos jegyet váltott Schwarz Teruska kisasszonnyal, Ehrlich József esztergályos mester mostoha leányával, Zomborban.

Bucsy Boriska (Arad), Veszely János (Zombor) jegyesek.

Tussa-ujfalusi ifj. Tussa Gábor, pénzügyi tisztviselő eljegyezte Staudacher Mariska kisasszonyt Zomborban. Gratulálunk.

Bérczi József Budapestről eljegyezte Krauser Saroltát Szabadkáról.

A protestáns bál. A protestáns ifjuság által rendezendő bátra a következő meghívót adták ki: A zombori evangélikus templom építési alapja javára a protestáns ifjuság kegyescélú protestáns bált rendez Zomborban 1906. évi január hó 5. napján a Vadászkiút szálló összes termeiben, amelyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté 9 órakor. Személyre szóló meghívókat nem bocsátunk ki. Felülfizetéseket a kegyes cél javára köszönettel vesszünk és hirtalpig nyugtázzunk. Személyjegy 2 kor. Családjegy 5 kor. Jegyek előre válthatók Szabó Nándor Péter és Tantner Ottó urak üzleteiben. A váltott jegyek a karzatra is érvényesek. — A rendezőbizottság: Prokópy Imre elnök, Jeisel Henrik alelnök, dr. Mérey Béla alelnök, dr. Pataj Sándor titkár, Szauer Sándor pénztáros, Hubay Miklós ellenőr, Wallandt Akos cigánybíró, dr. Berényi Antal jegyző, dr. Somody János jegyző, Wagner Albert jegyző, Wizinger Viktor jegyző, Ádám Endre, Becker Jakab, Hahn Miklós, dr. Kurcz Henrik, Mikes Kálmán, Papp Gyula, Schick Gyula, Szauer Géza, Szauer Jenő, Szauer Pál táncrendező. Bálbizottság: Bakó Elek, Bátor Henrik, Boross Lajos, Csetry Károly, Diener János, Essigmann Károly, Főző Nándor, Pálffy Ferenc, Gazda Lajos, Gehring Ede, Halm Ervin, Halm Sándor, Halm Ottó, Heinecz Kálmán, Hetteszheimer Henrik, Hoffmann Károly, János Gusztáv, Jánosy Károly, Kozma László, Komáromy Gyula, Kovács Gyula, Kiss Gyula, Koncek László, Kraicz Lajos, Lombos Alfréd, Martin Tivadar, dr. Molnár Károly, Möricz Kálmán, Pallein János, Rácz Soma, Roediger Lajos, dr. Sági Samu, Scultéty Ferenc, Sréter Károly, Steiner Lajos, Szabó László, Szabó Nándor Péter, Szalkay Béla, Szobotka Rezső, Szól Sándor, Tomcsányi Aladár, Törös Sándor, Trencsény Károly, Vikár Elemér, Zsoldos Benő.

Jótekonyság. Cserevénán meghatóan kedves ünnepek keretében osztották ki karácsonykor Kniesel Jakab vállalkozó által ajándékozott tiz teljes téli öltözetet ugyanannyi szegény iskolás gyermeknek.

Szilveszter-estély Bezdánban. A bezdáni olvasóköri dalárda 1905. évi december hó 31-én a Frank-féle vendéglőben saját alapja javára műkedvelő előadással s trefás mutatványokkal egybekötött Szilveszter-estélyt rendez.

A tanító lehet postakezelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 91096. szám alatt rendeletet adott ki, mely szerint az állami iskola tanítói és tanítónői kis községekben, telepeken vagy pusztákon, hol postahivatal nincs, engedély kérése nélkül is elválthatják a postakezelést. Tartoznak erről a tanfelügyelőnek rögtön jelentést tenni, továbbá ezen mellékhivatalt csak helyben és tanórakon kívül ellátni.

Rossz szomszédság. Korához képest alaposan kifejlődött tolvaj raffinériával rendelkező fiatal eselédleány került a szabadkai rendőrség oltalmába. Taskovics Róza 17 éves leány, aki utóbbi időben bejárónő volt és tejárusítással is foglalkozott, a lakása környékbeli egész szomszédságát alaposan megkárosította. Jó barátságot szinelve, gyakrabban átrándult a jöhíszemű szomszédokhoz és mint most kitűnt, minden egyes alkalommal előre kiszimatolta, hogy hol tartják a vendéglátó szomszédok pénzesekjüket és kisebb-nagyobb összeget sikerült magához kapartatnia. A saját testvérnéjétől, Vörösbárány Mihálynétól 12 koronát, Czrnkovits Józsefnétől 200 koronát, egy fekete selyemkendőt és három méter arany karpaszományt, később ugyanettől 22 koronát, arany láncot és medaillont, Tumbász Jánostól 30 koronát,

végül Prágai Erzsébettől 66 koronát és egy ezüst órát lopott el ilyen uton. Most a szabadkai ügyészség börtönében szövi ábrándjait a drága kincsek felől.

Hungária-fürdő (Zombor, Basa-utca 1. sz. a gimnázium főbejáratával szemben) mindennap reggeli 6 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség rendelkezésére áll. Urak részére mindennap délig, kedden csak délelőtt 9 óráig, kedden és szombaton délután; — hölgyek részére hétfő, szerda és péntek délután, valamint kedden d. e. 10 órától délig; diákok részére kedden délután. Gőzfürdőjegy 1 kor., kádfürdőjegy 1 kor. 20 fillér, diákjegy 40 fillér, mely utóbbi csakis kedden délután vehető igénybe. Telefon a fürdőben.

Vigyázz, ha jön a vonat! A kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amelyben meghagyja, hogy a vasuti pályákon levő „Vigyázz, ha jön a vonat!” felirású táblák lomtárba helyeztessenek és helyettük új táblákat alkalmazzanak a következő felirattal: „Vigyázz!!! Ha a csengettyű szól, sorompók közé menni tilos; ha köztük vagy, sietve távozzál!”

Halálos verekedés. Bajmoki levelezőnk értesít, hogy egy elvetemedett, többször büntetett ember fejbészurt egy 35 éves parasztagdát, ki most a halállal vívódik. Fábrián János korezmájában együtt duhajkodtak a mult héten Józsa Imre mészáros és Kuluncsics Antal és József parasztemberek és mint már az ilyenkor be is szokott következni, szóváltásba elegyedtek. A két Kuluncsics, hogy a verekedést kikerülje, az udvarba futott. Eközben megérkezett Józsanak Károly nevű fia is apja segítségére és ezzel az udvarban megkezdődött az élet-halál harc, az apa és fia mindegyik egy-egy Kuluncsicsra vetette magát, hogy szokás szerint jól elagyabugyalják őket. Az apa kezébe került a 35 éves Antal, kit az ütlegelés közben egy ott lakó hentesnek épp az udvaron levő nyuzókésével oly erővel szurt fejbe, hogy a kés hegye az arcán jött ki és a szerencsétlennek szeme rögtön kilocsant. A szerencsétlen áldozat életbenmaradásához kevés reményt fűznek, de a legjobb esetben is örök életére nyomorék marad. Az egész község valóságilag örül, hogy Józsatól, ki a falu réme volt, végre megszabadulhattak és azt kívánják, hogy haza se engedjék többé, mert mindenkit rettegésben tartott. Józsa tette után, mint aki dolgát rendben végezte el, tovább ment egy kurta korezmába mulatozni. Itt fogták el a csendőrök és átkísérték a laktanyába, honnét másnap a szabadkai ügyészség fogházába szállították át.

„Antidol“ a legjobb gyógyszer fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen, a szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren eldörzsölve s használati utasítás szerint belegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezze ismerőseit: hogy használta-e már az „Antidol“-t? amely nagyszerű hatásáért aranyéremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fill. és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható Zomborban: Tárczay István és Temesváry József gyógyszerárjaiban. 20—3

Színház.

Kedden az irányzatos színmű, a drame à thèse nagy mesterének, ifj. Dumas Sándornak **A nők barátja** című darabját adták, melyről a francia irodalomtörténészek elhíresztelték, hogy a szellemességétől valóssággal szípközöző szerzőnek legerkölcstelenebb alkotása volna, ha ugyan egyáltalán szó lehet az ilyesmiről annak a Dumasnak a művében, aki írói működésének főfeladatául tűzte ki a szerelemnek és a családi életnek a maga eredeti mocsoktalan tisztaságába való visszaállítását. Hát kell-e magasabb morál annál, amelyet de Ryons, alias Dumas Sándor, nagy terjengősséggel prédikál, amikor a nők esudálatosan finom és bonyolult pszichológiájának alapos ismerőjeként nemcsak a bukottakat iparkodik a javulás és a tisztesség útjára

visszatéríteni, hanem a még érintetleneket is meg akarja óvni a társadalmi élet ezernyi csábítása és veszedelme közt könnyen bekövetkező bukástól, amint ezt a jelen esetben a legfényesebb eredménnyel Jane-nal szemben is megcselekszi, ki a darab végén megtérve, megtisztultan és megalázkodva elhagyott férje keblére borul azzal a szíve mélyéből feltörő vallomással: szerettek!

Már gyakran szölkünk arról, hogy e fajta színműveknél, amelyekben alig történik valami, ahol a legszűlső határig összezsugorított külső drámai cselekvényt az egymással rokon vagy ellentétes érzelmekből és az egymásra pattanó gondolatokból szőtt belső cselekvény váltja fel, amelyekben nem igen nyílik alkalom hősködő pose-okra és pathetikus kifakadásokra, — fődolog a fenakadás nélküli gyors játék és az értelmes, természetes beszédnek a művészete. Hiszen az egész darab jóformán csupa párbeszéd, még pedig igazi gall szellemmel telített dialóg, melynek visszaadására a finoman pointrozó, fesztelen társalgási tónus szükséges. Sajna, ezt a két főkelléket hiába kerestük a keddi előadásban, mivel egyfelől a hiányos szereptudás ismét kínosan érezte hatását a folytonos akadozásokban s mivel másfelől színészeink ezuttal többet szavaltak, mint beszéltek, már pedig, amint a Hét névtelenje igen találoan megjegyzi, szavalni: közhely, beszélni: egyéniség. Aránylag legjobban oldotta meg kényes feladatát Polgár Károly (de Ryons), akinek egy-két rendkívüli tapintattal és előkelő finomsággal megjátszott jelenete zajos elismerésben részesült. Papp Ilonka, bár szorgalmát, buzgó igyekezetét és egyre fejlődő ügyességét készségesen méltányoljuk, nem volt Jane de Simrose, mert nem tudta élénk varázsolni azt a finom lelkületű és idegzetű nőt, aki a nászjelen megriad a jogait követelő férj brutalitásától, aki tulzott, szinte beteges szemérmességében az elszakadást megelőző egy hónap alatt is hajdon maradt, aki továbbá merő dachból és sértett önérzetből félig öntudatlanul már-már hajlandó magát az öt megmenteni és férjével kibékíteni akaró de Ryons karjaiba dobni s aki csak fokozatosan alakul át, ennek a csodálatosan fortélyos lélekmentőnek szuggesztív hatása alatt igazi, kötelességtudó és szerető asszonnyá. Sik Rezső játéka ellen legfeljebb az a kifogásunk, hogy a magára erőltetett tulbrüszk módor nemcsak egy párizsi szalonban nincs helyén, hanem még a zombori termekben is türhetetlen volna.

Offenbach **Hoffmann meséi** című operájának szerdai előadása jóval gyengébb volt a mult évinél, mert Kozmára még kebelbarátjai sem foghatnák rá, hogy méltóképen pótolta volna Hoffmann tavalyi megzemélyesítőjét: Hunfit s mert a szorgalmáról és használhatóságáról előnyösen ismert Hatvani dicséretes erőlködése mellett sem tudott hangdolgában megbirkózni a Lindorf tanácsos, — Miracle és a démon hatalmas hármas szerepével, mely már a basszus mélységeibe belelyul. Ernyeik chemikusa szerfelett gyenge alakítás volt, Vajda Crespelje pedig magán viselte a kapkodó kezdetlegesség kézzel fogható jeleit. Az előadásnak igazi s mondhatni egyedüli fénypontja volt Lévainak Olympia-Antónia és Stella hármas alakítása. Sokszor magasztalt énekművészetét talán legtalálókban jellemzi magából az opera szövegéből vett ez a két passzus: mily üde ez a hang és: van skálája, iskolája. — Váradi Margit (Miklós) szerepléséről most is csak jót és szépet mondhatunk.

Lysistrata csütörtöki felevenítése határozottan jó, sőt kitűnő előadás volt, melynek mozaikja főrészeiben a karok fegyelmzett, összehangzó énekéből, a fő- és mellékszereplők friss, jökedvű játékból, a Kutasi gyerekek betétként beillesztett szép táncból, továbbá a II. felvonásbeli hatásos quartettből és a darab clou-jából: a gyönyörűen előadott és közkívánatra megismételt János bogárka dalból tevődött össze.

A drámai műfaj legvékonyabb és legkönnyebb hajtása: a bohózat ellen gyakran

hangoztatják kenetteljesen és álszenteskedő szemforgatások közt azt a kifogást, vagy inkább vádat, hogy a reális életnek az a kegyetlen őszinteséggel való leírása, az ember gyengéinek, gonosz hajlamainak és elaljasodásának az a kiméletlen, de mulattató formában való feltárása, mellyel a bohózatban, akárcsak a naturalisztikus regényben, lépten-nyomon találkozunk, minden ethikai komolyságnak és erkölcsi felfogásnak híjával van.

Pedig a nevető maszkon és a felhalmozott trágárságokon akárhányszor keresztülcsilámlik az írónak tiszta idealizmusa és önzetlen emberszeretete s aki közelebről szemléli a gyarlóságok és az ocsmánság esztétikáját, mint a rettentő photographiát, az bizonyára meg fogja találni még a legfrivolabb jelenetekben és a legkacagtatóbb figuráknak sokszor eltorzított rajzában is a szerző igazi intencióját: azt a komoly intelmet, hogy ne legyünk olyanok, mint ezek, az életből a színpadra átültetett szánandó alakok állatias vágyaikkal és bűzhödött romlottságukkal.

A modern bohózatból talán még soha sem szólt hozzánk ez a negatív formában való erkölcsi oktatás és jóra nevelés oly kifejezetten, mint a pénteken bemutatott **Órangyal**-ból. Ami kétértelműség, sikamlós éle és vaskos szemérmelenség csak képzelhető, az mind találkát adott magának ebben a kifogyhatatlan szellemességgel és elegánsan könnyed nemtörődömséggel megírt francia darabban. De ezekből a céda szójátékokból, ezekből a vetkőzési jelenetekben kicsucosodó merész helyzetekből minduntalan felénk hangzik az író mementója: Ime, bemutattam nektek a legrikítóbb színekben és érzékeiteket csiklandozó formában a modern férjet, a modern nőt, a modern cselédséget. Okuljatok a visszatartó példákban és iparkodjatok jobbak lenni, mint ezek az „erkölcsi” és nagyon is reális szeretkezésben életelőjüket kereső emberek!

S hogy ez az ethikai momentum végkép bele nem fuadt a pazar bőkezűséggel feltöltött pikantériák özönébe, az főleg az énekesnőből erre az alkalomra pompás drámai színészsnővé átvett Lévai Berta, továbbá Nagy, Sik és Hatvani finom, az amugy is tulfűszerezett szövegnek erősebb pointirozását gondosan kerülő játékának az érdeme.

A tavasz című operette szombati felújításáról nem sok jót mondhatunk, mert sem a főszereplők (Sik, Polgár, Hatvani), magában véve sikerült alakítása, sem pedig a női triasznak (Lévai, Váradi meg Kormos) eleven játéka és szabatos éneke sem volt képes eléggé leplezni a fogyatékos ensemble szakadozottságát és összefüggéstelenségét. Mintha mindenki csak magának és magáért játszott volna!

n. -1.

Január hó 4-én, Rück karmester jutalomjátékául, Verdi népszerű operája **La traviata** kerül színre, mely tudvalevőleg Dumas Kaméliás hölgyének zenei feldolgozása. A közönség bizonyára méltányolni fogja a mi rendkívül tehetséges és ambiciózus karmesterünk eredményekben gazdag működését s így előreláthatólag zsufolt házzal jutalmazza majd ezt a fiatal és fényes jövőre hivatott zenészt.

Szerkesztői üzenetek.

János bácsi. A szárított hal a sült veréb mesejéhez hasonlít. A gratulációval elkéztünk. Most azonban teljes békességet és boldogságot. Ha az ember tulajdona elvész, jó ha töröten kapja is vissza.

K. H. Zombor. A névmagyarosítást kérő folyamodványhoz illetőségi, születési és erkölcsi bizonyítvány kell. Ha kiskorú, akkor szüleinek, esetleg gyámjának beleegyezését igazoló írást kell mellékelnie. A kérvény bélyegköteles és a polgármester útján kell felküldeni a helygyminiszteriumba.

G. P. Obecse. A postamester nem hivatalnok a postának, hanem csak szerződéses viszonyban van vele.

F. F. Hamar leugrottál a Pegazusról. Jó volna a lantot tovább is pengetni. Várjuk a további küldeményt. Üdvözlét!

Hozzá! Csók! Ifjuságom... Nem közölhetők.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazon rokonok, ismerősök és jóbarátok, kik felejtethetetlen jó anyánk, özv. Geencsér Károlyné temetésén fájdalomunkat részvételükkel enyhítették, legmélyebb köszönetünket.

A gyászoló család.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Meghívó.

A Bács-ómorovicai takarékpénztár r. t. **1906. évi január hó 22-én délelőtt 10 órakor** az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre t. c. az alapszabályok 50. §-ára való hivatkozással ezennel tisztelettel meghívatik.

Tárgy:

Az alapszabályok 47. §-ának módosítása.

Omoravica, 1905. december 26-án.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen jogait gyakorolni óhajtja, tartozik a közgyűlést megelőzőleg 24 órával részvényeit és meghatalmazását az intézetnél letenni, amikor is erről elismervényt kap, melyben egyszersmind szavazatának száma is kiteendő.

„HUNGÁRIA“
== GÖZ- és KÁDFÜRDŐ ==
 == Basa-utca 1. sz., gimnáziummal szemben, ==
m e g n y i l t.

FÜRDŐ ÁRAK:

gőzfürdőjegy 1 korona,
 kádfürdőjegy 1 kor. 20 fillér,
 diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis csütörtökön délután vehető igénybe.

A fürdő reggeli 6 órától esti 6 óráig van nyitva. *—2

Bővebbet a falragaszok.

KI AKAR
 egy-
 éves **ÖNKÉNTES**

LENNI?

Mindazon ifjak kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségre és foglalkozásukra való tekintet nélkül 6-1 megszerezhetik az

egyéves önkéntesi jogot.

Aki már sor alatt volt, elkésett.

Születési év okvetlen közlendő.

Értesítőt ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója DEBRECEN.
 Az intézet állami felügyelet alatt áll.

A G R A R I A

KERJEN

MINDEN

GAZDA

az

AGRARIA-tól

ÁRJEGYZÉKET

gőzcseplőkészletekről,

benzinmotorokról

és vetőgépekről.

Az árjegyzéket díjtalanul küldjük.

Levél cím:

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. 52-1

A G R A R I A

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK

KIADÓ-

HIVATALABAN.

4588. szám.

kig. 1905.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrog vármegye kulai járásához tartozó Cservenka nagyközségben elhalálozás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot nyitok, felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **1906. évi január hó 25-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert az ezen időn túl érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. 1200 korona fizetés;
2. szabad lakás;
3. $\frac{3}{4}$ telek föld és a hozzátartozó szérűskert és 2 hold legelőtelmennyföld hasznélvezete, mely ingatlan után a hasznélvező jegyző tartozik a reá eső földadót fizetni;
4. szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak;
5. 120 korona anyakönyvvezetői tiszteletdíj.

Kula, 1905. évi december hó 24-én.

Főbíró ur szabadságon:

Radich Aladár,

2-1

szolgabíró.

10619. tkvi 1905. szám

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Goldberger Sam. és fia budapesti cég végrehajthatónak Gráf Miksa és neje Ehrenfreund Heléna végrehajtást szenvedők elleni 300 korona után 1905 évi április hó 15 ik napjától járó 6% kamatai követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Orszálláson fekvő, az Orszállási 170 számú betétben foglalt Gráf Miksa és neje Ehrenfreund Heléna neven álló A I. 1-3 sor, 1749 hr. 55 □ öl beltelek, 1750. hr. 704. ö. i számú ház 209 □ öl beltelek és utána járó legelőtelmennyre 2092 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi február hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor Orszállás község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. e. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1905. évi december hó 4-én.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. tszéki bíró.

Új elektrotechnikai műhely Zomborban.

Azon sokoldalú felhívásnak engedve, van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Zomborban, Orgona-utca 20. szám alatt lévő házban** a jelen kor igényeinek teljesen megfelelő

elektrotechnikai műhelyt

nyitottam, és azt a mai naptól fogva üzemben tartom.

Elvállalok e szakmába vágó mindennemű munkák elkészítését.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

SZALAY FERENC,

elektrotechnikus Zombor, Orgona-utca 20.

6-4

Schvarcz József és Társa

gép- és szerszám-raktár, gépszijgyár, műszaki iroda,

BUDAPEST, Vaczi-körút 26/a.

Elsőrendű minőségben és lego csóbban szállít eredeti gipsz- és sulypatmentes **USZÓ** kocsikenőcsöt, gépolajat, hengero ajat, sűrített gépkenőcsöt, telítő- és fertőtlenítő-szereket, pép fedéllemezt, saját gyártmányu színbőr-szijakat, tömitő anyagokat, szab **LATZKÓ-SCHVARCZ** tűzrostelyt, **HOYT** csapágyfémeket, szab **BROWN** patkoacélakat, szab. árkos patkot kötélbetéttel, kékkövet, ojtószalagot, szenkénegzőt, gazdasági gépeket, préseket, burgonya-osztalyozó és tisztító-gépet, burgonya-arató-gépet, amerikai tengeri-arató-űttető fosztó- és szár-
apritó-gépeket, amerikai lakatokat stb

52-6

Ritka alkalmi vétel!

Villanyos csillár kiállítás.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

VILLANYVILÁGITÁSI BEVEZETÉSEK

a legmesszebbmenő szavatolás mellett.

Petroleum és gázlámpák

villanyra átalakíttatnak

Teltsch Gáspár

optikai és elektrotechnikai műintézetében

ZOMBORBAN 50-34

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!